

Eriävä mielipide Iin kunnan lausuntoon Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavasta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle

Khall 27.05.2024

128/10.02.02/2024

Esitän eriävän mielipiteeni kunnanhallituksen hyväksymään Iin kunnan lausuntoon. Perusteluina esitän seuraavaa:

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (ELY) lausunnossaan POPELY/2684/2019 pohjavesivaikutusten selvittämisestä ja huomioon ottamisesta Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavassa vastaa perusteellisesti hallinto-oikeuden kysymykseen maatutkaluotausraportin (Geo-Work Oy 26.10.2022) merkityksestä ja vaikutuksista yleiskaavan toteuttamiseen pohjavesialueella.
2. ELY:n lausunnosta ilmenee, että ELY on kaavan ehdotusvaiheessa antamassaan lausunnossa (21.9.2022) esittänyt yhteydenottoa ja lausuntopyyntöä tehdyistä tutkimuksista. Maatutkaluotaukset tehtiin tämän lausunnon jälkeen, mutta lausuntopyyntöä tutkimuksista ei ole kunnan eikä tuulivoimayhtiön taholta esitetty ELY:lle ennen kunnanvaltuuston 6.2.2023 päätöstä Kovasinkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymisestä. Aikaa olisi ollut 26.10.2022 alkaen 6.2.2023 kunnanvaltuuston kokoukseen saakka. Kunnan lausunnon mukainen epävirallinen työpalaveri ennen valtuuston kokousta ei mielestäni ole riittävä peruste kaavan hyväksymiskäsittelyn etenemiseen.
3. ELY:n käsityksen mukaan pohjavesivaikutusten kannalta olennaiset tutkimukset olisi tullut tehdä ennen Kovasinkankaan tuulipuiston osayleiskaavan hyväksymistä. Lausunnosta ilmenee, että alueen pohjavesipinnoista ei ole tietoa ja tuulivoimala-alueen hydrogeologinen yhteys Tiironkankaan ja Välikankaan pohjavesialueisiin jää epäselväksi. Suuntaa antavien maatutkaluotauksien lisäksi alueella tulisi tehdä jatkotutkimuksia, maaperäkaivauksia ja maaperäleikkaushavaintoja. Iin kunnan lausunnossa ei oteta kantaa ELY:n toteamaan jatkotutkimusten tarpeeseen. On epäselvää, teetetäänkö alueella edellä mainittuja jatkotutkimuksia ja jos teetetään, niin missä laajuudessa ja vaiheessa.
4. ELY:n näkökulmat ovat yhtenevät Iin vesiliikelaitoksen johtokunnan 18.12.2019 mielipiteen kanssa. Johtokunta on esittänyt huolensa vedenottamoiden menettämisestä ja korostanut, että jo yleiskaavaa laadittaessa selvitykset tulee tehdä rakennuslupahakemukseen liitettävien selvitysten tarkkuudella ja erityistä huomiota tulee kiinnittää pohjaveden tasoon ja suojaamiseen. Johtokunta on todennut, että mikäli veden laatua ja määrää ei voida varmistaa, tulee kolmen pohjavesialuetta lähimpänä sijaitsevan tuulivoimalan rakentamisesta luopua.
5. ELY:n lausunto on linjassa lukuisten kaavaprosessin aikana annettujen kannanottojen ja perusteluiden kanssa, joita kuntalaiset ja asiantuntijat ovat mielipiteissään, muistutuksissaan ja valituksissaan pohjavesialueen turvaamisen puolesta esittäneet.

Geofyysikko, emeritus Teuvo Pernun mukaan Etelä-Iin pohjavesialueen suojelussa ja tuulimylyjen sijoittelussa on tärkeintä ottaa huomioon, että pohjavesi kulkeutuu ohuessa, pinnanläheisessä, lajittuneessa hiekkaisessa kerroksessa. Pohjaveden purkautumispaikkoja on vähän ja pohjaveden kertyminen havaitaan hyvin alueen pohjavesilammissa ja hiekkamontuissa. Geo-Work Oy:n tekemät maatulvakuutaukset osoittavat, kuinka yhtenäinen ja laaja tämä hiekkainen kerros on. Hiekkasten kerrosten levinneisyyttä voi luotauslinjojen ulkopuolellakin havainnoida. Pohjamooreenissa virtaus on hidasta, mutta moreenin yläpinta ohjailee veden kertymistä. Ennen kaavoituksen ja rakennuslupien hyväksymistä lajittuneet kerrokset tulee kartoittaa.

6. Vastaesityksessäni Iin kunnan lausuntoon esitin, että kunnanhallitus hyväksyy ELY:n antaman lausunnon ja esittää kunnanvaltuustolle, että kunnanvaltuuston päätös 6.2.2023 Iin Kovasinkankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan hyväksymisestä kumotaan ja kaava palautetaan jatkovalmisteluun.

Iissä 27.5.2024

Aila Paaso

Iin kunnanhallituksen jäsen 1.6.2023 alkaen